SCHONE SCHIJN & MANENSCHIJT

Een decembersatire voor veel te grote mensen

Inco G. Nito

“Als het decor instort, begint het echte feest.”
“Wie boven zit, ziet veel. Behalve wat er onder zijn stoel gebeurt.”

SCHONE SCHIJN & MANENSCHIJT
Een decembersatire voor veel te grote mensen
de Dagpost
SINTERKLAAS ONDER VUUR
Cadeaus, macht en misbruik: nieuwe onthullingen schokken het land.
Volksblad
WIE GEEFT DIT NOG?
Van magie naar manipulatie: hoe een volksfeest uit de hand liep.
Nieuws van Dag
SCHANDAA
MASKERS AF, WARE GEZICHTEN BOVEN WATER.
LIVE
Wat is dit nou?!
#manenschijt
Tradities kapot...
Te bizar...
Wie gelooft dit nog?
LIVE
Dit is krankzinnig...
#schoneschijn
Fake was het al jaren.
The show must go on?
Alles komt uit...
Als het decor instort, begint het echte feest.

COLOFON

Titel: Schone Schijn & Manenschijt

Ondertitel: Een decembersatire voor veel te grote mensen

Auteur: Inco G. Nito

Uitgave: Inco G. Nito

ISBN: 9789403950471

Eerste uitgave: 2026

Concept, tekst en creatieve regie: Inco G. Nito

Beeldconcept, illustraties en vormgeving: Inco G. Nito

Copyright: © 2026 Inco G. Nito

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbenden, behoudens de wettelijke uitzonderingen.

AI-transparantie

AI is bij dit boek gebruikt als creatief en redactioneel hulpmiddel bij ideeën, uitwerking, taal, beeldcreatie en vormgeving. Het concept, de inhoudelijke richting, persoonlijke inbreng, keuzes, selectie en eindredactie komen van de auteur. AI ondersteunt het creatieve proces; de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor deze uitgave ligt bij de auteur en de uitgever.

Dit boek is een fictief en satirisch werk. De uitgebreide inhoudelijke zorgvuldigheidsnoot en waarschuwing staan in het voorwoord.

Gedrukt en verspreid via Bookmundo en internationale distributiepartners.

VOORAF — DIT IS SATIRE

Dit boek is fictie en satire. Centerbaas, Bestman, de Piefen, de Werkplaatsers, organisaties, fondsen, diensten, eilanden en gebeurtenissen in dit verhaal zijn verzonnen of samengesteld uit algemene maatschappelijke patronen. Het boek beschuldigt geen herkenbare echte persoon van strafbare feiten.

Kindermisbruik, seksuele uitbuiting en machtsmisbruik zijn geen grap. Waar dit boek daarover spreekt, ligt de satire bij daders, meelopers, doofpotten, prestige, hypocrisie en systemen die reputaties belangrijker maken dan mensen. Kinderen worden niet als mikpunt gebruikt en expliciete details zijn bewust weggelaten.

Ook geloof, traditie, afkomst en herinneringen van gewone mensen zijn niet het doelwit. Het boek stelt vooral een simpele vraag: wat blijft er over wanneer we het decor weghalen en naar macht, gedrag en verantwoordelijkheid kijken?

Herkenbare patronen uit media, entertainment, bestuur, commercie en religieuze beeldtaal worden hier samengevoegd tot fictie. Ze zijn geen beschuldiging aan een concrete persoon. In dit verhaal geldt dezelfde saaie maar noodzakelijke regel als erbuiten: bewijs eerst, geschreeuw later.

Waarschuwing: grof taalgebruik, zwarte humor, maatschappelijk cynisme, vallende baarden en een hardnekkige campagne voor schone voeten.

INHOUD

AKTE I — HET LEK

VOORSPEL — 1 DECEMBER, 07:03 — #HetBoekLekt

HET GROTE BOEK — Iedereen stond erin. Sommigen iets vaker dan gezond was.

LEKDOCUMENT — HOOFDSTUK TWAALF BESTAAT NIET

TUSSENBEDRIJF — DE BOVENMANFOCUSGROEP

DE PIEFENPIRAMIDE — Iedere organisatie heeft een organogram. Sommige hebben alleen meer veren.

KLEIN PIEFENWOORDENBOEK — Van Hoog tot Dwars, en waarom Dom niet over IQ gaat.

TUSSENBEDRIJF — CURSUS GLANSPIEF, DAG 1

AKTE II — HET LUCHTKASTEEL

BESTMAN EN HET LUCHTKASTEEL — Geen routebeschrijving. Geen postcode. Wel declaraties.

TUSSENBEDRIJF — DE WINTERTOP

DE GOUDEN SLEE — Cultureel erfgoed is soms gewoon belastinggeld met krullen.

TUSSENBEDRIJF — DE GOUDEN SLEE EN DE REKENING

AKTE III — WAT ONDER HET DECOR LAG

DE KELDER ZONDER PLATTEGROND — Waar geen deur bestaat, blijkt opvallend vaak toch een sleutel voor te zijn.

TUSSENBEDRIJF — DE MENSEN DIE NIET OP DE FOTO STONDEN

DOSSIER H12 — HET HOOFDSTUK DAT GEEN HOOFDSTUK WAS

BAARDEN AF — De waarheid bleek minder magisch, maar aanzienlijk beter belicht.

AKTE IV — IEDEREEN HEEFT EEN MENING

TUSSENBEDRIJF — VEELGESTELDE VRAGEN VOOR VERONTWAARDIGDE VOLWASSENEN

DE DAG DAT IEDEREEN WOORDVOERDER WAS — Niemand wist iets. Iedereen had er een verklaring over.

TUSSENBEDRIJF — DE DAG DAT HET INTERNET ZELF EEN HOGE PIEF WERD

DE PIEFENDISCUSSIE DIE GEEN PIEFENDISCUSSIE MEER WAS — Toen de schmink eraf ging, bleken er mensen onder te zitten.

TUSSENBEDRIJF — HET GROTE PIEFENCONGRES

DE UITVAARTOORLOG — Zelfs rouw bleek een vergunning nodig te hebben.

TUSSENBEDRIJF — DE UITVAARTSHOP

AKTE V — HET FEEST ZONDER EIGENAAR

DE LEGE BOOM — Voor het eerst hoefde december nergens op te lijken.

TUSSENBEDRIJF — HOE MAAK JE EEN NIEUWE TRADITIE ZONDER METEEN WEER EEN NIEUWE KERK TE BOUWEN?

HAPPY SCHONE SCHIJN & MANENSCHIJT — De nationale afbrandshow werd onverwacht gezellig.

TUSSENBEDRIJF — HET VREUGDEVUUR VAN DE SCHONE SCHIJN

NASLEEP — WAS JE VOETEN

NAWOORD — OVER DE GRAP EN DE GRENS

AKTE I — HET LEK

VOORSPEL — 1 DECEMBER, 07:03

#HetBoekLekt

BREAKING • 07:08

#IkHerkenMijNietInMijnEigenBaard trending

“Wij vragen om rust.” — woordvoerder Centerbaas

Om zeven uur drie in de ochtend ging het Grote Boek open.

Buiten lag de stad nog half in de nacht. De eerste bussen trokken natte strepen door de straten en achter ramen brandden hier en daar keukenlampen van mensen die eigenlijk nog niet wakker wilden zijn. Het had geregend; geen romantische decembervlokken, maar dunne, koude regen die de stoepen donker maakte en in de goten een pap van bladeren en glitters van de avond ervoor bijeen dreef. Op het plein stonden de hekken voor de intocht al klaar, glanzend van vocht, alsof zelfs het decor nog niet wist dat het die ochtend onderdeel van een schandaal zou worden.

Mara Visser was op dat uur niet bezig met traditie, symboliek of nationale identiteit. Ze zat op sokken aan haar keukentafel, met één knie onder zich gevouwen en haar haar vastgezet met een potlood dat al twintig minuten zoek was. De koelkast bromde. De radiator tikte. Haar telefoon lag met het scherm naar beneden omdat ze zichzelf had beloofd eerst koffie te zetten en dán pas naar meldingen te kijken. Het was een redelijke afspraak geweest. Hij hield ongeveer twaalf seconden stand. Niet omdat Centerbaas dat wilde. Niet omdat een kind stout was geweest. Niet omdat een Pief per ongeluk op de verkeerde knop had gedrukt. Het ging open omdat iemand ergens op een server een map had genoemd: DEFINITIEF_ECHT_DEFINITIEF_NIET_OPENEN_4.

Dat is, zoals iedereen die ooit met computers heeft gewerkt weet, de snelste manier om iets geopend te krijgen.

Om zeven uur vier stond de eerste screenshot online.

Om zeven uur vijf beweerde een woordvoerder dat het om een vervalsing ging.

Om zeven uur zes verscheen dezelfde woordvoerder in een tweede screenshot.

Om zeven uur zeven was hij ziekgemeld.

En om zeven uur acht wist het hele land dat het Grote Boek niet alleen namen, cadeautjes, strafregels en merkwaardige opmerkingen over wortels bevatte, maar ook dossiers die niets met chocoladeletters te maken hadden.

Er waren lijsten. Foto-indexen. Vluchtschema's. Uitnodigingen voor besloten avonden. Declaraties voor 'culturele representatie'. Een map met de naam LUCHTKASTEEL. Een map met de naam GEEN KINDEREN TOELATEN, wat in deze context helaas minder geruststellend bleek dan de maker vermoedelijk had bedoeld.

De eerste die reageerde was Centerbaas zelf.

Centerbaas heette zo omdat alles al jaren om hem draaide. Ooit was het een bijnaam. Daarna werd het een bestuursmodel.

Hij verscheen op televisie in een stoel die zo hoog was dat hij vermoedelijk een eigen postcode had. Zijn rode gewaad zat strak, zijn witte baard lag als een kleine lawine over zijn borst en achter hem stonden drie Glanspiefen in identieke pakken met de uitdrukking van mensen die zojuist hadden ontdekt dat reputatiemanagement niet letterlijk betekent dat je een reputatie in een la kunt leggen.

'Er zijn beelden in omloop,' zei Centerbaas, 'die buiten hun context zijn gehaald.'

Nederland hoorde de zin en wist onmiddellijk: o, dit wordt ernstig.

Want er zijn zinnen die alleen bestaan omdat iemand betrapt is.

'Wij vragen om rust.'

Nog zo een.

'Er loopt een intern onderzoek.'

Bingo.

'Ik herken mij niet in het geschetste beeld.'

Volle kaart.

Nog voor de lunch lekte een tweede map: VERVOER & CEREMONIEEL.

Daarin stond een stoomboot die volgens de jaarrekening ieder jaar meer rook produceerde en ieder jaar minder brandstof gebruikte.

Er waren onderhoudsfacturen voor de schoorsteen.

Er waren klachten over rook.

Er waren nul kolenbonnen.

'Misschien vaart hij op traditie,' zei Noor.

'Dat schijnt onuitputtelijk te zijn,' zei Mara.

Ook de witte schimmel bleek administratief een wonderdier.

Op televisie was hij altijd hagelwit, kaarsrecht en onverstoorbaar.

In de dossiers stonden dierenartsrekeningen, rustadviezen en drie verzoeken om een onafhankelijke keuring.

Het keuringsrapport zelf ontbrak.

Een Perspief verklaarde dat 'het welzijn van het paard altijd centraal had gestaan'.

Mara keek naar de lege plek waar het rapport had moeten zitten.

'Mooi. Dan kan het vast ook centraal worden teruggevonden.'

Binnen twintig minuten was #IkHerkenMijNietInMijnEigenBaard trending.

Kinderen merkten er aanvankelijk weinig van. Die zaten op school en deden wat kinderen altijd doen wanneer volwassenen de beschaving verliezen: sommen maken, gummen kwijt zijn en vragen wanneer het pauze is.

Het waren de volwassenen die in paniek raakten.

Want volwassenen kunnen uitstekend tegen sprookjes zolang niemand de boekhouding vindt.

LIVE
POLITIE
SINT-SCHANDAAL
Wie wist het?
Tradities onder vuur
Land in rep en roer

HET GROTE BOEK

Iedereen stond erin. Sommigen iets vaker dan gezond was.

Het Grote Boek was altijd verkocht als iets geruststellends.

Centerbaas wist alles.

Hij wist of je je bord had leeggegeten. Hij wist of je je zus had geduwd. Hij wist of je onder je dekbed nog op je telefoon zat. Hij wist wat je deed wanneer niemand keek en schreef het vervolgens op alsof privacy een hobby uit de jaren negentig was.

Vreemd genoeg had niemand ooit gevraagd wie hem toestemming had gegeven.

'Het is traditie,' zeiden volwassenen.

Traditie is een handig woord. Je kunt er bijna alles in bewaren zolang je de doos maar niet openmaakt.

De eerste journalist die daar die ochtend over begon, heette Mara Visser. Mara werkte voor een klein onafhankelijk nieuwsplatform dat normaal gesproken stukken publiceerde met titels als 'Waarom uw gemeente al drie jaar een fontein huurt die niemand heeft gezien'. Ze had het Grote Boek niet gelekt. Ze had wel als eerste de metadata bekeken.

Dat maakte haar binnen een uur staatsgevaarlijk, extreemlinks, extreemrechts, een heldin, een heks, een pion van Bestman, een agent van Centerbaas en volgens één populaire podcast zelfs een hologram.

Mara zat aan haar keukentafel met vier koffiekoppen en één koffie. De overige drie koppen waren vooral bedoeld om haar het gevoel te geven dat ze collega's had.

Het blauwe licht van haar laptop maakte haar gezicht bleker dan het was. Buiten werd de lucht langzaam grijs; aan de overkant trok een buurman in een badjas de gordijnen open en zag haar, vier mokken, drie open tabbladen en een stapel geprinte metadata liggen. Hij knikte voorzichtig, op de manier waarop buren knikken naar iemand van wie ze niet zeker weten of ze aan het werk is of een zenuwinzinking voorbereidt. Mara stak haar mok op. De buurman deed zijn gordijn weer dicht.
De koffie was inmiddels lauw en bitter, maar de geur ervan hing nog warm boven de tafel. Ze merkte dat ze haar kaken op elkaar klemde wanneer ze een bestand opnieuw opende, alsof ze daarmee kon voorkomen dat de inhoud erger werd. Dit was het moment dat ze altijd haatte en nodig had: nog vóór een verhaal een verhaal was, wanneer er